

Tartalomjegyzék másolás

A folyóiratok tartalomjegyzék-másolatának elkészítése és megküldése a dokumentum beérkezése után díjazás ellenében.

Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem
KÖZPONTI KÖNYVTÁRA
1093. Bp. Dimitrov tér 8.
Levélcím: 1828. Bp. 5. Pf. 489.
Telefon: 188-532

* * *

Elektronikai és energetikai folyóiratok keresettsége a VINITI Tájékoztatási Központjában

A VINITI Tájékoztatási Központjába 1974 februárjában és márciusában 3114 elektrotechnikai és energetikai tárgyú megkeresés (másolatszolgáltatás iránti kérés) érkezett. Ezek 90 százaléka folyóiratcikkre vonatkozott. A kérések kielégítéséhez összesen 528 folyóiratot kellett igénybe venni. A legtöbbször az alábbiakat:

folyóirat megnevezése	az igénybevétel száma
1. Paper, American Society of Mechanical Engineers (USA)	144
2. Inženjerno-Fizičeski Zurnal (SzU)	137
3. Transactions of the ASME (USA)	124
4. Pribor i Tehnika Eksperimenta (SzU)	93
5. International Journal of Heat and Mass Transfer (Nagybr.)	87
6. Teplofizika Vüszokih Temperatur (SzU)	66
7. IEEE Transactions on Electron Devices (USA)	60
8. Industrie Anzeiger (NSZK)	60
9. Teploenergetika (SzU)	50
10. Proceedings of the Institution of Electrical Engineers (Nagybr.)	47

Egy folyóiratcím az összes kérések 4,6; három 13,6; tizenkettő 30,4; harminckilenc 50; száz 70; kétszázhatvan kettő pedig 90 százalékát elégítette ki. A kéréseket kielégítő folyóiratok 48%-a angol, 25%-a német, 8%-a francia, 5%-a orosz, 3%-a lengyel, 2%-a olasz, 1–1%-a magyar, cseh, spanyol, román és bolgár, a többi pedig egyéb és több nyelvű volt. (Az orosz nyelvű folyóiratok iránti érdeklődés alacsony százalékaránya természetesen következik e folyóiratok általános hozzáférhetőségéből.)

A felmérés bebizonyította, hogy a kérések több mint kétharmada két évnél nem régebbi évfolyamra vonatkozott, illetve hogy a többi – csökkenő részesedéssel – a három és húsz évvel ezelőtti évfolyamok között oszlott meg.

A Bradford-törvény érvényesüléséhez is újabb adatokat szolgáltat a felmérés. Összefoglalásként elmondható, hogy az általa alkalmazott metodikát és mutatóapparátust bizvást „be lehet vetni” a folyóiratállományok racionálisabb telepítéséért és fejlesztéséért folyó küzdelemben.

/Naučno-Tehničeszkaja Informacija, 2. sor. 8. sz.
1975. p. 8–11./

(Futala Tibor)

* * *

Tudományos és műszaki információs rendszer Jugoszláviában

Jugoszláviában léteznek ugyan többé-kevésbé eredményesen működő könyvtárak és tájékoztató intézmények, ezek azonban többnyire csak helyi jelentőséggel bírnak, *nem kapcsolódnak össze semmiféle szervezetté* és mivel jóformán egyáltalában nem alkalmazzák a korszerű technikai berendezéseket, *munkájuk sem eléggé hatékony.*

Felismerve a korszerű tájékoztatás jelentőségét, felválták a terveit egy olyan decentralizált információs rendszernek, melynek alapját a Jugoszlávia köztársaságaiban és autonóm tartományaiban működő forrástájékoztató (referral) központok együttműködése képezi. A különböző szakterületeken dolgozó felhasználók számára *szakosított információs központokat létesítenek.* További cél a visszakeresést és a selektív információterjesztést szolgáló *adatbázisok kiépítése*, melyek hazai és külföldi mágnesszalagos szolgáltatásokra épülnek, ugyanakkor természetesen felhasználják a hagyományos könyvtári és dokumentációs eszközöket is. Következő lépésként a kutatóintézetek megosztott feladatok végzésével kapcsolódnak majd be az információs hálózatban.

Meg kell szervezni az *információk áramlását*: a kutatás és fejlesztés eredményeinek eljuttatását az iparba és mezőgazdaságba, onnan pedig az igények és visszajelzések továbbítását a kutatás és fejlesztés számára.

A tájékoztatásnak – eszköz jellege mellett – megvan a saját figyelembe veendő tényezői is: szakemberek és felhasználók képzése, módszerek fejlesztése, korszerű technikai berendezések alkalmazása. Természetesen ezekre is különös gondot kell fordítani.

A vázolt feladatok költségeinek fedezésére a jugoszláv

kormány a tudományos tevékenységre szánt ráfordítások 2%-át fordítja.

Nyilvánvaló, hogy az országos információs rendszer jövője nagy mértékben függ a nemzetközi információs rendszerekkel való együttműködéstől. Ezért Jugoszlávia tevékenyen kíván részt venni – elsősorban – az UNESCO által támogatott rendszerek munkájában.

/Unesco Bulletin for Libraries, 29. k. 6. sz. 1975. p. 329–330./

(Dezső Zsigmondné)

TÁJÉKOZTATÁSI MUNKA ÁLTALÁBAN

Egy VINITI-felmérés tanulságai

A VINITI-hez 1972 folyamán 522 349 másolatrendelés érkezett, ebből 510 300 vonatkozott folyóiratcikkre. Mivel az intézmény célja az ország szakemberei információs igényeinek minél tökéletesebb kielégítése, időnként olyan *felméréseket végeznek*, amelyek feltárják a tájékoztatás bonyolult folyamatainak különféle jelenségeit.

Egy ilyen felmérés – a fenti halmazból 20 ezret kiválasztva – elsőként azt vette szemügyre, hogy a *Referativnij Zsurnal (RZS)* különféle sorozataiban referált cikkek és másolatrendelések tematikai megoszlásának arányai mennyire hasonlítanak egymáshoz. Az eredmény meglepő: a referátumok és a rendelések tematikai megoszlásának arányai között kicsi az eltérés, s ez a RZS különféle sorozatainak társadalmi indoklását tanúsítja.

Ezt követően a felmérés a *másolatrendelések tartalma szerinti differenciálódott*. A következők a kohászati irodalom másolatai iránti igények jellegzetességeit és tanulságait ismertetik:

a rendelések 29,6%-a vonatkozott orosz nyelvű forrásra, 37%-a angol, 18%-a német, 3,0%-a francia, 6,3%-a japán és 5,9%-a egyéb nyelvű forrásra, ami a *nyelvi korlátok fokozatos megszűnéséről tanúskodik*;

a rendelések javarésze az *utóbbi öt évben megjelent* dokumentumok között meglehetősen arányosan oszlott el, amiből az a következtetés vonható le, hogy a VINITI mikroképállománya aktív részének is legalább ilyen időméltségben kell a forrásokat tartalmaznia;

a legtöbb rendelés egyéni (20,3%) és felsőoktatási (35,2%) igénylőtől érkezett, az akadémiai intézetektől alig (3,7%), tanúságul annak, hogy *hol vannak az információellátásban gyenge és erős láncszemek*;

a rendelésekben az interdiszciplináris tematika dominált (30,1%), amiből főként a *kutatások jellegére* vonhatók le következtetések;

a rendelések az ágazati információs intézetek (Csermetinformáció, Cvetmetinformáció) szűrőjén keresztül érkeztek a VINITI-be, s ez a szűrő csupán a rendelések 6,5%-át engedte át, ami a *tájékoztatás országos szervezeti felépítésének helyes voltára utal*.

/Naučno-Tehnicoszskaja Informacija, 1. sor. 7. sz. 1975. p. 28–32./

(Futala Tibor)

* * *

Tudományos és műszaki konferenciák anyagainak jelentősége a tájékoztatásban*

Egy szovjet kísérlet – a lézerek témakörében megrendezett amerikai konferenciák anyagait alapul véve – azt kívánta felderíteni, hogy a tudományos-műszaki konferenciák anyagai milyen szerepet töltenek be a szakmai tájékoztatásban. A következőket állapították meg:

1. A konferenciák anyagainak eloszlása pontosabban és operatívabban tükrözi a tudományos ismeretek struktúráját, mint a cikkek eloszlása a folyóiratokban, s ez arról tanúskodik, hogy a tudomány fejlődésére vonatkozó kutatásokban ezek az anyagok különösen értékesek.

2. A konferenciák anyagainak információs jelentősége megelőzi a szabadalmi dokumentációt, a rövid közleményeket, az előadásokról készült referátumokat, és csak alig marad el a folyóiratcikkek jelentőségétől.

3. A konferenciák prepintjei gyorsabban jelennek meg, azaz kisebb az átfutási idejük, mint a folyóiratcikkeknek.

4. A fentiek ellenére a konferenciák anyagait kevésbé használják, mint más dokumentumokat. Ennek több oka van. Közülük a legfontosabbak: nehezen hozzáférhetők, szabálytalanul jelennek meg, ennek következtében referáltságuk is esetleges.

5. E nem kívánatos helyzeten úgy lehetne segíteni, ha a megrendezendő és a megrendezett konferenciákról szóló tájékoztatást megjavítanák, illetve ha a konferenciák anyagainak teljes közlését a folyóiratok vállalják el.

/Naučno-Tehnicoszskaja Informacija, 1. sor. 9. sz. 1975. p. 3–8./

(Futala Tibor)

* Hasonló témáról közöltünk referátumot az *Annals of Library Science and Documentation*, 1974. 3. számából a TMT. 1975. 12. számában (p. 925–930.)